

Sarsıntının Ötesinde

6 Şubat Depremi'nde Okul Müdürlerinin
Tanıklıkları

Sadegül AKBABA ALTUN

Sadegül AKBABA ALTUN

SARSINTININ ÖTESİNDE
6 Şubat Depremi'nde Okul Müdürlerinin Tanıklıkları

ISBN 978-625-8656-43-5

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2026, PEGEM AKADEMI

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevi**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 2000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilmektedir.

I. Baskı: Mart 2026, Ankara

Yayın-Proje: Selcan Durmuş
Dizgi-Grafik Tasarım: Beyza Nur Erdoğan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sayfa Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sit. 1514. Cad. No: 23-25
Yenimahalle/ANKARA

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 77079

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi
Macun Mahallesi 204 Cad. No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: yayinevi@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

*“6 Şubat'ta yitirdiğimiz tüm eğitim emekçisi ve öğrencilerimize;
sevgili yeğenlerimiz Umut Atahan ve Metehana saygı ve rahmetle...”*

ÖN SÖZ

6 Şubat 2023 sabahı Türkiye, tarihinin en büyük felaketlerinden biriyle uyan-
dı. Birkaç dakika içinde şehirler yıkıldı, hayatlar değişti ve milyonlarca insanın
yaşamı geri dönüşü olmayan bir şekilde sarsıldı. Deprem yalnızca binaları değil,
insanların hafızasını, umutlarını ve geleceğe dair planlarını da derinden etkiledi.

Bu büyük felaketin ortasında toplumun birçok kesimi gibi eğitim camiası da
ağır bir sınavdan geçti. Okullar hasar gördü, öğrenciler ve öğretmenler sevdikleri-
ni kaybetti, şehirler boşaldı. Ancak bütün bu yıkımın ortasında, eğitim kurumları
yeniden ayağa kalkmaya çalışan toplum için önemli bir dayanışma ve umut alanı
haline geldi.

Bu kitap, deprem bölgesinde görev yapan okul müdürlerinin yaşadıkları
deneyimlerin bir tanıklığıdır. Burada yer alan anlatılar yalnızca birer yönetim
deneyimi değildir; aynı zamanda insan olmanın, sorumluluk almanın ve zor za-
manlarda ayakta kalmanın hikâyesidir. Okul müdürleri bu süreçte sadece eğitim
kurumlarını yönetmemiş, aynı zamanda öğrenciler için bir güven kaynağı, öğret-
menler için bir dayanışma noktası ve toplum için bir umut taşıyıcısı olmuşlardır.

Bu çalışma, bir akademik araştırmanın bulgularına dayansa da yalnızca bi-
limsel bir metin olarak değil, aynı zamanda **tarihe düşülen bir tanıklık** olarak
kaleme alınmıştır. Amaç, deprem günlerinde yaşananların unutulmaması, bu de-
neyimlerin gelecek kuşaklara aktarılması ve benzer krizler karşısında eğitim siste-
minin nasıl daha hazırlıklı olabileceğine dair bir düşünme zemini oluşturmaktır.

Bu kitabı, depremde hayatını kaybeden tüm yurttaşlarımızın aziz hatırasına
ve en zor zamanlarda bile çocukların eğitimini ve umutlarını ayakta tutmaya çalı-
şan tüm eğitimcilere ithaf ediyorum.

Teşekkür

Öncelikle bu araştırmanın yapılmasına katkıda bulunan okul müdürlerine, veri toplama sürecine yardım eden lisansüstü öğrencilerime, meslektaşım Doç. Dr. Servet Atik Hoca'na ve okul müdürlerine, toplanan verilerin organizasyonunda bana ciddi katkı sunan Perisu Çağla'ya çok teşekkür ediyorum. Ayrıca, kitabı okuyup dönüt veren çok kıymetli meslektaşım Prof. Dr. Burhanettin Dönmez Hoca'na çok teşekkürler.

İÇİNDEKİLER

Ön Söz..... iv

Giriş..... **1**

1. BÖLÜM

BEKLENMEDİK OLAYLARLA YAŞAMAK: OKUL MÜDÜRLERİNİN DENEYİMLERİ

Kişisel Trajediler ve Yaşam Deneyimleri.....	4
Afetler ve Olağanüstü Durumlar.....	4
Çoklu Krizler: Deprem, Pandemi ve Sosyal Olaylar.....	5
Krizlerin Çok Katmanlı Yapısı.....	5
Günlük Okul Krizleri.....	5
Beklenmedik Olaylarla Başa Çıkma	6
Depreme İlişkin Görüşler ve Krize Hazırlık	6
Bölümün Değerlendirilmesi	10

2. BÖLÜM

O GECE: DEPREM ANI VE İLK TEPKİLER

Bir Uyanış Değil, Bir Sarsıntı.....	11
İlk Refleks: Aileyi Korumak.....	11
Öğrenilmiş Bilgi ve Davranış Arasındaki Gerilim.....	12
Uzayan Sarsıntı ve Ölümle Yüzleşme.....	12
İnanç ve Dua: Anlamlandırma Çabası	12
Hareket Etmek ya da Beklemek: Anlık Kararlar	13
Çaresizlik ve Donakalma.....	13
Deprem Sonrası İlk Tepkiler: Kaçış ve Toplanma.....	13
Liderlik Refleksi: Okula Dönüş.....	14
İlk Dakikaların Belirsizliği	14
Bölümün Değerlendirilmesi	14

3. BÖLÜM

İLK SAATLER: ŞOK, BELİRSİZLİK VE HAYATTA KALMA

Güvenli Bir Yere Ulaşma Çabası.....	15
Şoktan Pratik Akla Geçiş.....	16
Yakınlara Ulaşma ve Durum Tespiti.....	17
Öğretmen, Öğrenci ve Velilere Ulaşma Çabası	17

İletişim Kesintileri ve Alternatif Yollar	18
Okulların İlk Saatlerde Sığınak Olarak Düşünülmesi	19
Aile ile Meslek Arasında Sıkışmak: İlk Liderlik Kararı	20
Bölümün Değerlendirilmesi	20

4. BÖLÜM

KAYIP: SAYILARLA DEĞİL, İLİŞKİLERLE TANIMLANAN BİR YIKIM

Aile Kayıpları: En Yakınının Yokluğu	21
Enkaz Başında Beklemek: Çaresizliğin En Somut Hali.....	21
Okulun Kaybı: Öğrenciler, Öğretmenler ve Eksilen Bir Dünya.....	22
Kaybın Yayılması: Komşular, Dostlar, Gündelik Hayat.....	22
Kaybın Olmaması: Bir Teselli, Ama Eksik Bir Sevinç.....	22
Mekânsal Kayıp: Evler, Okullar ve Yerinden Edilme.....	23
Yasın Sürekliliği: Geçmeyen Bir Duygu	23
Eksilen Hayatlar, Değişen Anlamlar	23
Kayıpların Ardından.....	24
Bölümün Değerlendirilmesi	24

5. BÖLÜM

DEPREMDEN SONRA: DAYANIŞMA, GÖREV VE AYAKTA KALMA MÜCADELESİ

Öğretmenlerle Dayanışma: Herkes Depremzedeysen Birbirine Destek Olmak	25
“Kimse Kimseye Destek Olamadı”: Ortak Yıkımın Sınırları.....	26
Okulların Barınma ve Hizmet Mekânına Dönüşmesi.....	27
Resmi ve Gayriresmi Görevler: Okul Müdüründen Kriz Çalışanına.....	28
Kriz Masası, Yardım Dağıtımı ve Koordinasyon.....	28
Yardım Ulaştırmak: Sahada Olmak, Yetişmeye Çalışmak	29
Tükenmişlik, Uykusuzluk ve Görevi Sürdürme	30
Kurumsal Yalnızlık ve Beklenen Desteğin Gelmemesi	30
Bölümün Değerlendirilmesi	31

6. BÖLÜM

DEPREM SONRASI YAŞAM: BARINMA, DAYANIŞMA VE MÜCADELE

Temel Yaşamsal İhtiyaçlarla Baş Etme: Barınma, Isınma, Su ve Yemek.....	32
Kaynak Meselesi: Kim Ne ile Ayakta Kaldı?	33
Psikolojik Yük: Korku, Sarsıntı ve Güçlü Görünme Zorunluluğu.....	34

Okullar ve Kamu Yapıları Üzerinden Çözüm Üretmek	35
Diğer Okullarla İş Birliği: Yalnız Değil, Ağ İçinde Ayakta Kalmak	35
İş Birliğinin Sınırları	36
Bölümün Değerlendirilmesi	36

7. BÖLÜM

MÜDÜRLERİN İÇ DÜNYASI: TRAVMA, DAYANIKLILIK VE İNANÇ

Sürekli Korku: Bitmeyen Sarsıntının Psikolojisi	38
Güçlü Görünmek: Liderlik ve Duygular Arasında Sıkışmak	39
Travmanın Sürekliliği: Günlük Hayata Sızan Deprem	39
Kayıp ve Yas: Sessiz Ama Derin Bir Yük	39
Manevi Dayanıklılık: Sabır, İnanç ve Anlam Arayışı.....	40
Bölümün Değerlendirilmesi	40

8. BÖLÜM

EĞİTİMİ YENİDEN KURMAK: NORMALLEŞME, BARINMA VE POLİTİKA ARASINDA

Okulların Açılması Bir Normalleşme Aracı Olarak Görülmektedir	41
Ancak Normalleşmenin Önünde En Büyük Engel Barınma Sorunudur.....	42
“Okullar Açılmalı” Görüşü İçinde Bile Ciddi Çekinceler Vardır	43
Bakanlığın Yaptıkları: Hasar Tespiti, Kademeli Açılış, Psikososyal Destek ve Gönüllü Personel	44
En Çok Eleştirilen Nokta: Kararın Hızı Değil, Hazırlığın Eksikliği	44
Okulların Açılması Şehri de Geri Getirmiştir	45
Beklentiler: Konteyner Derslik, Öğretmen Barınması, Uzaktan Eğitim ve Koordinasyon	46
Bölümün Değerlendirilmesi	46

9. BÖLÜM

ANLAMLANDIRMA VE DÖNÜŞÜM: SARSINTIDAN SONRA KİM OLDUK?

“Öncelikler Değişti”: Hayata Yeniden Bakmak	48
Mesleğin Yeniden Tanımlanması: Müdürlük Ne Demek?	48
“Herkes Aynı Değil”: Eşitsizliklerin Fark Edilmesi	49
Dayanışmanın Değeri: İnsan İnsana Tutunur	49
Kırılganlıkla Yüzleşme: Kontrolün Sınırları.....	50
“Devam Etmek Zorundaydık”: Anlamın İnşası	50
Dönüşümün Özeti: Aynı Kişi, Farklı Bir Bakış.....	50
Bölümün Değerlendirilmesi	50

10. BÖLÜM**SARSINTININ ÖĞRETTİKLERİ: EĞİTİM SİSTEMİ İÇİN
DERSLER VE ÖNERİLER**

Barınma: Eğitimin Ön Koşulu.....	52
Planlama ve Zamanlama: Acele mi, Hazırlık mı?	52
Güvenlik: Okul ve Okul Çevresi Güvenliği.....	53
Psiko-sosyal Destek: Görülmeyeni Görmek.....	53
Öğretmen Politikaları: Görünmeyen Bir Eksiklik	53
Alternatif Eğitim Modelleri: Esneklik İhtiyacı	54
Koordinasyon: Kurumlar Arası İş Birliği	54
Eğitimin Rolü: Toplumu Ayağa Kaldırmak	54
Genel Değerlendirme: Sistem Ne Öğrendi?.....	55

SON SÖZ

Sarsıntının Ötesinde Kalanlar.....	56
Hayat bir anda değişti.	56
Dayanma gücü.	57
“Bundan sonra nasıl devam edeceğim?”	57

GİRİŞ

Doğal afetler yalnızca fiziksel çevreyi değil, toplumsal yapıyı, kurumları ve insanların yaşam biçimlerini de derinden etkileyen olaylardır. Özellikle büyük ölçekli depremler, toplumun birçok alanında olduğu gibi eğitim sisteminde de ciddi dönüşümlere yol açmaktadır. Okulların fiziksel olarak zarar görmesi, öğrencilerin ve öğretmenlerin travmatik deneyimler yaşaması, eğitim süreçlerinin kesintiye uğraması ve kurumların yeniden örgütlenme zorunluluğu bu dönüşümlerin en belirgin örnekleridir.

6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremler, Türkiye'nin yakın tarihindeki en yıkıcı afetlerden biri olarak kayıtlara geçmiştir. On bir ili doğrudan etkileyen bu felaket, milyonlarca insanın yaşamını değiştirmiş ve eğitim sistemini derinden etkilemiştir. Okulların bir kısmı yıkılmış, bir kısmı hasar görmüş, birçok öğrenci ve eğitim çalışanı hayatını kaybetmiş ya da yaşam koşullarını değiştirmek zorunda kalmıştır.

Bu süreçte okul müdürleri kritik bir rol üstlenmiştir. Kriz dönemlerinde okul yöneticileri yalnızca eğitim süreçlerini organize eden kişiler değildir. Aynı zamanda öğrencilerin güvenliğini sağlama, öğretmenleri koordine etme, kurumlar arası iletişimi yürütme ve toplumun ihtiyaçlarına cevap verme gibi çok yönlü sorumluluklar üstlenirler. Deprem süreci, okul müdürlerinin bu rollerinin daha görünür hale geldiği ve liderlik kapasitelerinin ağır bir sınavdan geçtiği bir dönem olmuştur.

Bu kitap, deprem bölgesinde görev yapan okul müdürlerinin yaşadıkları deneyimleri, duygularını ve düşüncelerini anlamaya yönelik bir çalışmanın ürünüdür. Araştırma kapsamında depremden etkilenen farklı illerde görev yapan okul müdürleriyle gerçekleştirilen görüşmeler analiz edilmiş ve onların deprem sürecine ilişkin tanıklıkları tematik olarak ele alınmıştır.

Elde edilen bulgular, depremin okul müdürleri tarafından yalnızca bir doğal afet olarak değil, aynı zamanda **çok katmanlı bir insani, kurumsal ve duygusal deneyim** olarak yaşandığını göstermektedir. Müdürlerin anlatıları, deprem sürecinde yaşanan şok, kayıp, dayanışma, sorumluluk ve yeniden inşa çabalarını ortaya koymaktadır.